

ת"פ 9157/01/19 - מדינת ישראל נגד גאזי נאטור

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 9157-01-19 ישראל נ' נאטור
בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין:

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הנאשם

גאזי נאטור

באמצעות בא כוחו עו"ד מוראד שיח
ממשרדו של עו"ד חנא בולוס

גזר דין

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של כריתת עצים ללא רישיון כריתה - בניגוד לסעיף 15 (א) יחד עם סעיף 17 (7) לפקודת היערות (ריבוי עבירות); הובלת גדמי עץ אבוקדו בניגוד לתנאי רישיון ההובלה - בניגוד לסעיף 15 (א) + (7א) לפקודת היערות + תקנה 2 לתקנות היערות (עצים שהובלתם טעונה רישיון) (הוראת שעה), התשע"ז - 2016.
2. **נסיבות ביצוע העבירות** - לפי העובדות שנקבעו בהכרעת הדין, הנאשם כרת כ-600 עצי אבוקדו, במטעי מושב שבי ציון, בהוראתו של מנהל המטעים, והוביל את גדמי העצים לביתו, ללא רישיון הובלה, וזאת מבלי שהיה בידו רישיון כריתה והובלה מאת פקיד היערות.
3. **הפגיעה בערך המוגן** - מעשיו של הנאשם, פגעו בערך סביבתי מוגן, של פגיעה בעצים שהוכרזו כעצים מוגנים, כמשמעות דיבור זה בפקודת היערות. הפגיעה בערך המוגן, הינה על הצד הנמוך, הואיל והנאשם הוזמן לבצע את הכריתה וההובלה, בהוראת מנהל המטעים של מושב שבי ציון - הבעלים של מטעי האבוקדו; וכן, לא מדובר בכריתת עצים ביער, או בחורש טבעי, ברשות הרבים, אלא במטע פרטי.
4. **מדיניות הענישה** - העונש הנוהג בעבירות מסוג זה, הוא הטלת קנס. נקודת המוצא לגובהו של הקנס, הוא הקנס שקבע המחוקק, בהתאם להוראות סעיף 61 (א) לחוק העונשין.
5. המדינה טוענת, כי בנסיבות העניין, "נקודת המוצא צריכה להיות כפל הקנס המנהלי" (עמ' 16 שורות 3 ו-4). עוד היא טוענת, כי יש מקום להרתיע את הנאשם ודומיו, ולהחמיר בעונשו, בהתאם להוראות סעיף 40 + 40 לחוק העונשין. לגישתה, מדובר בשתי עבירות, שבוצעו בנסיבות חמורות, ועל כן, לשיטתה,

מתחם הקנס נע בין 29,200 ₪ (הקנס המנהלי שהוטל) לבין 87,000 ₪. על כן, מבקשת המדינה להטיל על הנאשם קנס של - 58,400 ₪ (כפל הקנס המנהלי), וכן התחייבות כספית משמעותית, לפי שיקול דעת בית המשפט (עמ' 16 שורות 11 - 14).

6. מנגד, הסניגור סבור, כי נוכח הוראות סעיף 61 (א) (2) לחוק העונשין, הדן בקנס בגין כריתת העצים, תקרת הקנס היא - 29,200 ₪, ולגבי הובלת העצים, נוכח הוראות סעיף 61 (א) (1) תקרת הקנס היא - 14,000 ₪. הסניגור טוען, על יסוד האמור בסעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, כי במקרה דנן, מדובר בנסיבות מיוחדות. הנאשם כרת עצי אבוקדו, בשדה פרטי, לא ביערות. פקודת היערות חוקקה כדי להגן על היערות. לגישתו, ההתערבות של המחוקק, בכריתת עצים ברשות הפרט, "היא התערבות שעברה כל גבול, עד כדי כך שמשדר החקלאות, הוציא דוח בחינת רגולציה חדשה כבר בפברואר 2017, וההמלצה היא לבטל את האיסור שחל על מגדלים בשדות פרטיים, מדובר בפטרנליזם מיותר" (עמ' 16, שורות 26 - 29).

7. עוד מפנה הסניגור, לנסיבותיו של תיק זה, לעובדה כי מדובר במי שכרת את העצים ברשות ובסמכות של מנהל המטעים, ועל כן, יש להקל בעונשו, תוך הפניה לפסיקה של מותב זה. עוד מציין הסניגור, כי הנאשם לא קיבל שכר עבור כריתת העצים, השכר התבטא בעצים עצמם, אותם הוא הוביל ומכר לאנשים פרטיים. בכל הנוגע להובלה, הציג הסניגור רישיונות הובלה רבים, שהנאשם השיג בתקופה הסמוכה להגשת כתב האישום, כך שלא מדובר במי שמפר את החוק באופן בוטה, הוא יודע שצריך להוציא רישיון, והוא גם עשה זאת בעבר.

8. הנאשם עצמו, טען כי מדובר בהוראת חוק חדשה, הוא לא ידע איך להתמודד איתה. לדבריו, פנה לפקח וזה לא ידע להסביר מה לעשות, בעבר קיבל רישיונות כל הזמן. הוא הוביל את העצים לביתו, ומכר אותם לצורך הסקה לאנשים פרטיים.

דין והכרעה עונשית:

9. הנאשם הורשע בעבירה של כריתת אילן מוגן לפי סעיפים 15 (א) + 17 (7) לפקודת היערות (ריבוי עבירות); ובעבירה של הובלת אילן מוגן או חלקים ממנו, לפי סעיפים 15 (א) + 17 (7א) לפקודת היערות.

10. הכורת אילן מוגן או עץ בוגר, דינו לפי סעיף 17 (7) לפקודת היערות, מאסר של 6 חודשים, או קנס כאמור בסעיף 61 (א) (2) לחוק העונשין; המוביל אילן מוגן או חלק ממנו, דינו לפי סעיף 17 (7א) לפקודת היערות, קנס כאמור בסעיף 61 (א) (1) לחוק העונשין.

11. יוצא שבעבירת כריתת אילן, שיעור הקנס, לפי הוראות סעיף 61 (א) (2) לחוק העונשין, הוא - 29,200 ₪; ובעבירת הובלת אילן, שיעור הקנס, לפי הוראות סעיף 61 (א) (1) לחוק העונשין, הוא - 14,400 ₪.
12. לצד הוראות אלה, קבועה הוראת סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, הקובעת, כי כאשר אדם מבקש להישפט, ומורשע על העבירה נשוא הבקשה, "**לא יפחת הקנס אם הוא העונש היחיד**", מסכום הקנס המנהלי. אך יחד עם זאת, קובע החוק: "**ואולם בית המשפט רשאי, מנימוקים שיירשמו, להפחית את הקנס, אם ראה נסיבות מיוחדות, המצדיקות את הפחתתו**".
13. מדיניות הענישה הנוהגת, כעולה מהפסיקה, מלמדת על הטלת קנסות, שהם נגזרת של היקף הכריתה וסוג העץ שנכרת, כדי לעמוד על מידת הפגיעה בערכים המוגנים, ובכל הנוגע להובלה, כמות גדמי העצים שהוביל הנאשם, ואם וככל שהפיק רווח כלכלי, מכך.
14. **נסיבות ביצוע העבירה - נסיבות אלה** מפורטות בהכרעת הדין, מהן עולה, כי הנאשם הוזמן על ידי מנהל מטעי המושב, לכרות את מטע האבוקדו של המושב. הוא כרת כ- 600 עצים בוגרים, הוביל את גדמי עצים לביתו, לצורך מכירתם, שם מכר אותם לצרכי הסקה (ראה דבריו עובר לגזה"ד).
15. **לחומרה**, יש לקחת בחשבון את ההיקף הנרחב של הכריתה, שנעשתה ללא רישיון. מדובר בכ- 600 עצי אבוקדו בוגרים.
16. הנאשם ידע היטב על הצורך ברישיונות, עובדה שהוא בעבר פנה לקבל רישיונות, טרם ביצוע העבודה. מודעות זו, מעצימה את חומרת המעשים שעשה, ומעידה על מידת אשם גבוהה מצידו של הנאשם.
17. כן יש לקחת בחשבון, את העובדה שהנאשם, הפיק רווח כלכלי מהובלת העצים לביתו, וממכירתם למגזר הפרטי לצרכי הסקה.
18. **לקולה**, יש להתחשב לכך שהמושב עצמו ביקש שהנאשם יגיע ויכרות את מטע האבוקדו, וכן יוביל את גדמי העצים. לעובדה זו, חייב להיות משקל משמעותי בקביעת גובה הקנס שיוטל על הנאשם בגין העבירות שביצע, באשר היא תרמה להתחוללותן של העבירות בהן הורשע הנאשם. לא מדובר בנאשם שביצע כריתה אסורה, באופן מזדמן, בחורש טבעי, אלא במי שהוזמן מטעם המושב לבצע את הכריתה. כפי שכבר ציינתי במקום אחר ובנסיבות דומות (ת"פ 6273-04-19 **מדינת ישראל נ' מוחמד שיח (להלן: "שיח")**), חובתו הראשונית של המושב, אשר הזמין את הנאשם לבצע את הכריתה וההובלה, הייתה, לבדוק שהנאשם אוזן ברישיונות כריתה והובלה כדין, כדי שהמושב עצמו לא יחטא לחוק ולא יחטיא אחרים, בבחינת "ולפני עיוור לא תיתן מכשול" (ויקרא יט, יד).

19. יצוין, כי לפי הוראות סעיף 40ט (5) לחוק העונשין, הנוגעות לקביעת מתחם העונש ההולם, ישנה חשיבות רבה, בעיני המחוקק, ל"סיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה".

20. כמו כן, רשאי בית המשפט, מכוח הוראות סעיף 40ט לחוק העונשין, לשקול נסיבות נוספות, מעבר לאלה הקבועות בסעיף 40ט לחוק, הן בכל הנוגע לקביעת המתחם, והן בכל הנוגע לגזירת העונש בתוך המתחם. ביצוע הכריתה בהזמנת המושב ובשטחו, הינה נסיבה רלבנטית מאוד, בקביעת המתחם, וכפי שנראה בהמשך, גם בקביעת העונש בתוך המתחם.

21. עוד נלקחת בחשבון, במסגרת הוראת סעיף 40ט לחוק העונשין, העובדה שעל מנהל המטעים הוטל קנס מנהלי על ידי המדינה, והמושב נשא בקנס זה. נתון עובדתי זה מחזק את המסקנה, שהמדינה עצמה, ראתה במושב, ובמנהל המטעים מטעמו, כמי שחולל את ביצוע העבירות, ואחריותו לא נופלת מאחריות הנאשם, ואולי גדולה משלו, בהינתן, שלולא מחדלי המושב, לא היו מתרחשות העבירות.

22. **מתחם העונש ההולם -** קנס כולל בשיעור שנע בין 7,000 ₪ ל- 15,000 ₪; התחייבות כספית במנעד שבין 15,000 ₪ ל- 25,000 ₪.

23. **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה -** הנאשם נעדר עבר פלילי, נשוי ואב לילדים והמפרנס העיקרי; לפי הראיות שהגיש לי הסניגור לעניין העונש, הנאשם פנה תמיד והוציא רישיונות לצורך ביצוע עבודות כריתה והובלה; וכאמור, משקל רב אני נותן לעובדה שהכריתה נעשתה, ברשות ובסמכות, ובהזמנת המושב.

24. **קביעת העונש המתאים בתוך המתחם -** עניינו של הנאשם, דומה להפליא, לעניינו של **מוחמד שיח**, שצוטט לעיל, שם כרת הנאשם - 2,640 עצי אבוקדו בוגרים, אשר היו פרושים על שטח של 88 דונם, בקיבוץ שמרת. גם שם, כרת הנאשם את מטע העצים, בהוראת מנהל המטעים של קיבוץ שמרת ועבורו. בית משפט זה, התייחס לנסיבות ביצוע העבירה, ונתן דגש לעובדה, כי הנאשם ביצע את הכריתה, בהוראת מנהל המטעים, ולכן, ובהסתמך על פסיקה נוספת, הוטל על הנאשם קנס של - 7,000 ₪, והתחייבות ע"ס - 15,000 ₪, בגין ביצוע עבירת הכריתה ללא רישיון (ריבוי עבירות). המדינה לא רוותה נחת מגזר הדין, והגישה עליו ערעור.

25. בית המשפט המחוזי (כב' השופט א. אליקים, סגן נשיא - אב"ד, כב' השופטת ת. נאות פרי, כב' השופט א.פורת), שמעו טיעונים דומים מפי המדינה, לאלו שנשמעו כאן, לעניין שיעור הקנס, ובסופו של יום, בהסתמך על הנימוקים שציין בית משפט זה, דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה, וקבע כי: **"בית משפט קמא ניתח נסיבות שונות אותן ראה כנסיבות מיוחדות, ולא מצאנו כל עילה להתערב בשיקול דעתו, ולכן דין [הערעור] להידחות"** (עפ"ג (מחוזי חיפה) 30807-12-19 מדינת ישראל נ' עמוד 4

שיח מיום 16/1/20).

26. מכאן שהעמדה העונשית בגזר הדין בענין שיח, הנמקתה, על רקע נסיבות דומות, אושרה ע"י ערכאת הערעור, ולכן ניתן להתבסס עליה, בהבחנות המתבקשות, עליהן אעמוד בהמשך.

27. בנדוננו, בשונה מעניינו של שיח, שם דובר כאמור, בהיקף הכריתה של 2,640 עצי אבוקדו, היקף הכריתה כאן, הוא פחות מרבע מהיקף הכריתה שם, וזאת מבלי חלילה להמעיט בחומרת העבירה. הטעמים לקולה, די זהים, בין שני המקרים.

28. אולם, לצד דברים אלה, מתבקשת הבחנה בין שני המקרים. בנדוננו, מתווספת לעבירת הכריתה, גם עבירה של הובלת הגדמים, והפקת רווח כלכלי מדבר עבירה. מדובר היה לפי דברי הנאשם בנפח של "120 קוב בערך" (הודעת הנאשם ת/1 ש' 19), כלומר, כ- 120,000 ליטר של גדמי עץ.

29. בנסיבות אלה, סבורני, כי מתקיימות "נסיבות מיוחדות" כאמור סעיף 14 סיפא לחוק העבירות המנהליות, המצדיקות מחד, חריגה משיעור הקנס המקורי. אך מאידך, נוכח העבירה הנוספת בה הורשע הנאשם, והרווח הכלכלי שהופק ממנה, אין מקום לגזור גזירה שווה לחלוטין, מהעונש שהוטל בעניינו של שיח. מתחייבת כאן הלימה עונשית מחמירה יותר באופן מידתי ומאוזן, אך לא כדרישת המדינה. בהקשר לדרישות המדינה להטיל כפל קנס, ולא לחרוג מהקנס המנהלי, אבקש להעיר שתי הערות:

ראשית, המחוקק מצא לנכון, לקבוע עילה להשתת כפל קנס, ואף מאסר ממושך, מקום בו נעברת עבירה לפי סעיפים 17 (1), (4), (5), (7) לפק' היערות, בה "נגרם או עלול להיגרם נזק או פגיעה מהותית לסביבה". כלומר, בעיני המחוקק, החמרה עונשית כזו, הכוללת השתת כפל הקנס המקורי, כדרישת המדינה כאן, מתחייבת בעיני המחוקק, מקום בו ישנה פגיעה משמעותית, בערך החברתי-סביבתי המוגן, החוסה תחת הוראת החוק הנדונות. הוראת חוק זו היא דוגמה למקרה בו יש מקום לשקול השתת כפל קנס. בית המשפט רשאי במקרה המתאים להטיל כפל קנס אך אין זה המקרה שבפני בית המשפט (ראו גם בהקשר זה את עמדת משרד החקלאות עצמו: **דוח בחינת רגולציה חדשה (RIA) "היקף חובת רישיון כריתה והעתקה של עצים בוגרים"**, פברואר 2017, שערך משרד החקלאות בו עמד על "הצורך בהתערבות רגולטורית על מנת להוריד את הנטל המיותר, המושתת על בעלי משתלות או בעלי מטעים חקלאיים" ויעדי הרגולציה המוצעת המפורטים שם, שהגישה ההגנה).

שנית, כפי שצוטט לעיל, הוראת סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, קובעת, כי הקנס שיוטל על נאשם שביקש להישפט (כמו הנאשם שבפנינו), לא יפחת מהקנס המנהלי המקורי "אם הוא העונש היחיד". במקרה דנן, לא מדובר ב"עונש היחיד", שכן, בית המשפט קבע מתחם עונש הולם, הכולל, קנס וכן הטלת

התחייבות כספית, כך שלפי לשון החוק, ההגבלה על חריגה לקולה מהקנס המקורי - לא חלה.

30. אך יחד עם זאת, נוכח הרשעת הנאשם בעבירה נוספת, מעבר לכריתה האסורה, של הובלת הגדמים ומכירתם, אין מקום להסתפק בקנס שהוטל בעניינו של **שיח**, או קנס בשיעור של - 3000 ₪ כעיתירת הסניגור. יש לשקף את מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, לחומרה ולקולה, לכדי קנס בשיעור ההולם את כלל הנסיבות, בצירוף התחייבות כספית משמעותית ומרתיעה, על מנת לבטא בענישה שלהלן, הלימה ראויה למעשיו של הנאשם.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. קנס בסך - 10,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו.
- ב. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.3.20, ובכל ראשון לחודש שלאחר מכן. פיגור יעמיד את מלוא הקנס לפרעון מיידי, ויפעיל את צו המאסר שלצדו.
- ג. אני מחייב את הנאשם לחתום בתוך 7 ימים מהיום על התחייבות כספית, בגובה של 20,000 ₪ (עשרים אלף), להימנע מביצוע עבירות על פקודת היערות. תוקף ההתחייבות למשך 3 שנים מהיום. לא יחתום - ייאסר למשך 30 יום, או עד שיחתום - המוקדם מביניהם.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, ל' שבט תש"פ, 25 פברואר 2020, במעמד הצדדים.